

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
імені В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
АСОЦІАЦІЯ БІБЛІОТЕК УКРАЇНИ
РАДА ДИРЕКТОРІВ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ
АКАДЕМІЙ НАУК – ЧЛЕНІВ МААН

**БІБЛІОТЕКА. НАУКА. КОМУНІКАЦІЯ.
РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ**

Матеріали міжнародної наукової конференції
(Київ, 6–8 жовтня 2020 р.)

КИЇВ 2020

УДК 02 : 001 : 316.77 : 007] (082)

Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації : матеріали Міжнар. наук. конф. (6–8 жовт. 2020 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. наук. б-к та інформ. центрів акад. наук – членів МААН; відп. за вип. М. В. Іванова. Київ, 2020. 734 с.

Збірник містить матеріали міжнародної наукової конференції «Бібліотека. Наука. Комунікація. Розвиток бібліотечно-інформаційного потенціалу в умовах цифровізації», організованої Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського (6–8 жовтня 2020 р.), в яких висвітлені традиційні та інноваційні напрями у діяльності наукових бібліотек в умовах цифровізації.

Українськими та зарубіжними фахівцями розкриті теоретичні та прикладні аспекти формування, використання, організації доступу до електронних інформаційних ресурсів наукової бібліотеки в сучасному веб-середовищі та оптимізації бібліотечної діяльності в умовах цифровізації, зокрема: сучасні виклики та завдання бібліотек в умовах цифровізації; цифрові проекти наукових бібліотек; бібліотеки в системі стратегічних комунікацій: міжнародний аспект; бібліометричні технології та наукометричні дослідження; результати впровадження в бібліотеках України Міжнародного стандарту каталогізації. Представлено сучасні особливості книгознавчих досліджень історико-культурних фондів; традиції, інновації, перспективи збереження бібліотечних фондів; проблематика, інформаційний простір, бібліотеки, читачі історичної біографіки в сучасному українському суспільстві; розглянуто історію формування, інформаційний потенціал, вектори розвитку архівних фондів наукової спадщини України в цифрову епоху; висвітлено українську музичну культуру і музичні фонди бібліотек в умовах цифровізації.

Видання адресоване працівникам бібліотечно-інформаційної галузі, фахівцям документно-комунікаційної сфери, викладачам, аспірантам і студентам вишів.

Відповідальний за випуск: М. В. Іванова

Редакційна колегія:

Л. А. Дубровіна – чл.-кор. НАН України, д-р іст. наук; В. М. Горовий – д-р іст. наук; О. М. Василенко – канд. іст. наук; Л. В. Івченко – канд. мист.; Г. І. Ковальчук – д-р іст. наук; Л. Й. Костенко – канд. техн. наук; К. В. Лобузін – д-р наук із соц. комунікацій; Л. В. Муха – канд. іст. наук; В. І. Попик – чл.-кор. НАН України, д-р іст. наук; О. П. Степченко – канд. іст. наук; Н. В. Стрішенець – д-р іст. наук; Л. М. Яременко – канд. іст. наук.

Робота виконана за рахунок коштів бюджетної програми «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» (КПКВК 6541230).

Автори несуть повну відповідальність за підбір та точність наведених фактів, цитат, власних імен, бібліографічних посилань та інших відомостей.

Затверджено до друку вченою радою Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (протокол № 5 від 14.09.2020 р.)

ISBN 978-966-02-9370-0 (друк.)

ISBN 978-966-02-9371-7 (електрон.)

© Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, 2020

Keywords: library science, library and information institution, scientific research, strategic development, digitization of library, Institute of Library Science of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine.

УДК 378.4.091:[004.032.6:005.336.2]

Воскобойнікова-Гузєва Олена Вікторівна,

ORCID 0000-0002-2099-0000,

доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, завідувачка кафедри бібліотекознавства та інформології,

Інститут журналістики,

Київський університет імені Бориса Грінченка,

Київ, Україна

e-mail: o.voskoboinikova-huzieva@kubg.edu.ua

МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ЖУРНАЛІСТИКИ УНІВЕРСИТЕТУ ГРІНЧЕНКА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ТА ЦИФРОВОЇ КУЛЬТУРИ, ЦИФРОВИХ ТА МЕДІА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Проаналізовано дослідження, які здійснено в Інституті журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка в контексті вивчення особливостей формування інформаційної і цифрової культури та професійних компетентностей майбутніх фахівців у галузі цифрової культури та медіакомунікацій.

Ключові слова: інформаційна культура, цифрова культура, цифрова компетентність, медіа компетентність, Інститут журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Дослідження різнобічних питань трансформації інформаційної та цифрової культури у полі зору багатьох дослідників. Фахівці Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка (далі Університет Грінченка) також мають доробок у вивченні особливостей формування цифрової культури майбутніх фахівців соціогуманітарної сфери [2; 4], проведення асоціативних експериментів стосовно змісту поняття «інформаційної культури» [1] та «інформаційної безпеки» [3].

У 2018 р. в Інституті журналістики Університету Грінченка був проведений асоціативний експеримент із виявлення відповідей-реакцій на поняття «інформаційна культура», у якому взяли участь

100 студентів різних спеціальностей, що готуються в Інституті журналістики – журналістика, інформаційна, бібліотечна та архівна справа, реклама та зв'язки з громадськістю.

Теоретичним підґрунтям програми дослідження стали міждисциплінарні підходи до поняття «інформаційна культура», яке розглядається як особливий феномен інформаційного суспільства і невід'ємна частина загальної культури особистості. Аналіз за логічним компонентом виявив 5 основних тематичних груп асоціацій у реакціях респондентів – інформаційна сфера (як сфера діяльності); освітнє середовище, навчання; професійна діяльність журналіста; етичні аспекти комунікації та інформації; широка ментальна сфера. Аналіз за граматичним компонентом засвідчив, що за типами реакцій помітно переважали парадигматичні, а найбільш частотною асоціацією до компонента «культура» стала «грамотність», про що свідчать утворені інформантами подібні до стимулу конструкції «інформаційна грамотність», «комп'ютерна грамотність» або похідні – «медіаграмотність». Результати дослідження підтвердили міждисциплінарний характер поняття «інформаційна культура» та можливість його побутування в різних теоретико-методологічних та прикладних наукових напрямках, аналіз змістового наповнення поняття виявився особливо продуктивним на стику філософії, культурології, семіотики, лінгвістики та соціальних комунікацій [1]. Під час дослідження також отримало підтвердження тісного взаємозв'язку між поняттями «інформаційна культура» та «інформаційна безпека».

У дослідженні О. А. Росінської запропоновано розглядати поняття «інформаційна безпека» не тільки у розумінні захищеності інформації й усієї інформаційної інфраструктури від випадкових і навмисних впливів природного чи штучного характеру, але й у контексті медіапсихологічної безпеки. Методологічним підґрунтям зазначеного дослідження стали досягнення таких галузей наукових знань, як медіапсихологія і теорія масових комунікацій, особливо враховуючи те, що сучасний інформаційний простір вийшов далеко за межі мас-медіа чи засобів масової інформації, охопивши сферу міжособистісного спілкування [3, с. 73–74].

З 2019 р. Інститут журналістики Університету Грінченка об'єднав проведення досліджень у галузі інформаційної та цифрової культури в межах дослідницької теми «Медіазнавччі студії в науковому та освітньому дискурсах» (2019–2024), виділивши окремий напрям

щодо формування цифрової та медіакомпетентностей у професійній підготовці бакалаврів і магістрів. Важливість підготовки фахівців у галузі цифрової культури, і зокрема цифрової гуманітаристики, підтверджено дослідженням освітніх програм бакалаврського і магістерського рівня університетів Канади [2], досвід яких упроваджується в Інституті журналістики на освітній програмі «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Важливим здобутком 2019 р. стало дослідження, результати якого представлено в авторській публікації О. Воскобойнікової-Гузевої, Л. Масимової, Н. Вернигори, В. Сошинської [4]. Колектив розробників комплексного дослідження шляхів формування професійних компетентностей майбутніх фахівців у галузі цифрової культури та медіакомунікацій методологічно спирався на концепцію медійно-інформаційної грамотності ЮНЕСКО, відповідно до якої медійно-інформаційна грамотність об'єднує взаємопов'язані комплекси компетенцій – інформаційну грамотність, медіаграмотність, технологічну та цифрову грамотність, та на модель, запропоновану нідерландським Центром експертизи медіаграмотності, яка включає 10 компетентностей, об'єднаних у 4 комплекси – розуміння, використання, комунікації та стратегія. Під час дослідження було проведено анкетування 470 студентів бакалаврату та магістратури в структурних підрозділах Університету Грінченка з метою вивчення впливу цифрової культури та цифрових медіа на навчальний процес і фахове становлення студентів різних спеціальностей. Дослідженню змісту компетентностей, які необхідні для оволодіння цифровою культурою було підпорядковано цілу низку питань у проведеному опитуванні. Досить значним вважають вплив на своє особисте життя цифрової культури та цифрових медій понад 80 % опитаних; ще вищий показник продемонструвала відповідь на питання «Яку роль відіграє цифрова культура у твоєму професійному становленні?» – 87 % респондентів відзначили важливість цифрової культури саме у професійному зростанні, оцінивши її від 10 до 7 балів. Майже 90 % студентів, котрі долучилися до анкетування, підтвердили, що знання цифрових комунікаційних технологій в їхній професійній діяльності є обов'язковим, і 48 % респондентів відзначили це через оцінку «10». А 93 % респондентів виявили розуміння важливості застосування комп'ютерних технологій з метою вдосконалення професійної діяльності (49 % оцінили важливість цієї компетентності на «10»). І

тут варто наголосити, що переважну більшість з опитаних – представники соціогуманітарних професій – журналісти, представники видавничого бізнесу, рекламисти, майбутні вчителі та викладачі закладів вищої освіти, дослідники-історики, менеджери різного рівня, але саме вони усвідомлюють механізми свого професійного вдосконалення через інформаційні та комунікаційні технології.

Характерними ознаками презентованих досліджень стали: використання міждисциплінарних підходів до розкриття ключових понять; широке охоплення аудиторії респондентів; різноманіття фахового представлення респондентів.

Список використаної літератури

1. Воскобойнікова-Гузєва О. В., Росінська О. А. Етичні аспекти професійної комунікаційної діяльності. *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі*. 2019. С. 9–10.
2. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Цифрова гуманітаристика в системі вищої освіти Канади. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2019. № 2. 58–62.
3. Росінська О. Асоціативне поле концепту «інформаційна безпека» у дискурсі медіа-психологічної освіти студентів-журналістів. *Communications and Communicative Technologies*. 2020. № 20, 73–79.
4. Voskoboinikova-Huzieva, O., Masimova, L., Vernyhora, N. & Soshynska V. Digital Culture and Digital Media: Professional Competences. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*. 2020. Volume 9. Issue 3. P. 282–288.

References

1. Voskoboinikova-Huzieva, O., & Rosinska, O. (2019). Etychni aspekty profesiinoi komunikatsiinoi diialnosti [Ethical aspects of professional communication activities]. *Information, communication and knowledge management in a globalized world*, 9-10. [In Ukrainian].
2. Voskoboinikova-Huzieva, O. (2019). Tsyfrova humanitarystyka v systemi vyshchoi osvity Kanady [Digital humanites in higher education of Canada]. *Continuing professional education: theory and practice*, 2, 58-62. [In Ukrainian].
3. Rosinska, O. (2019). Asotsiatyvne pole kontseptu «informatsiina bezpeka» u dyskursi media-psykholohichnoi osvity studentiv-zhurnalistiv [The associative field of the concept of «information security» in the discourse of mediapsychological education of the journalism students]. *Communications and Communicative Technologies*, 20, 73-79. [In Ukrainian].
4. Voskoboinikova-Huzieva, O., Masimova, L., Vernyhora, N., & Soshynska, V. (2020). Digital Culture and Digital Media: Professional Competences. *International Journal of Innovative Technology and Exploring Engineering (IJITEE)*, 9, 3, 282-288. [In English].

UDC: 378.4.091:[004.032.6:005.336.2]

Olena Voskoboinikova-Huzieva,

ORCID 0000-0002-2099-0000,

Doctor of Sciences in Social Communications, Senior Research Associate,
Head of Department,

Borys Grinchenko Kyiv University,
Kyiv, Ukraine

e-mail: o.voskoboinikova-huzieva@kubg.edu.ua

INTERDISCIPLINARY RESEARCH OF THE INSTITUTE OF JOURNALISM OF THE UNIVERSITY OF GRINCHENKO IN THE CONTEXT OF THE DEVELOPMENT OF INFORMATION AND DIGITAL CULTURE, DIGITAL AND MEDIA COMPETENCIES

The research carried out at the Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University in the context of studying the peculiarities of the formation of information and digital culture and professional competencies of future professionals in the field of digital culture and media communications are analyzed.

Keywords: information culture, digital culture, digital competencies, media competencies, Institute of Journalism of Borys Grinchenko Kyiv University.

УДК 342.845.2/004.056.5 (477)

Гордієнко Сергій Георгійович,

ORCID 0000-0003-0392-2601,

доктор юридичних наук, доцент, старший науковий співробітник,
відділ з охорони інтелектуальної власності,

Інститут бібліотекознавства,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського,

Київ, Україна

e-mail: gordienko19591959@ukr.net

МЕТОДИКА КЛАСИФІКАЦІЇ КОМПІЛЯЦІЙ ДАНИХ (БАЗ ДАНИХ) У БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

Розглянуті питання методів класифікації компіляцій (баз даних) у бібліотеках України для підвищення захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності при можливій їх комерціалізації.

Іванова М. В. Цифровізація в Україні: нормативно-правове забезпечення	37
Іванова М. В., Білінець Н. Г. Підвищення кваліфікації в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського в умовах цифровізації.	42
Калініна-Симончук Ю. С. Управління авторськими правами на цифрові ресурси у наукових бібліотеках	46
Клименко О. З. Проекти Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: спроба класифікації	50
Коваль Т. М., Кулаковська Т. Л. Напрями та пріоритети стратегічного розвитку національного наукового бібліотечно-інформаційного комплексу	54
Коваль Т. М., Лопата О. М. Нормативно-правові ініціативи Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (IFLA) щодо адаптації бібліотек до умов цифрового суспільства	58
Кулаковська Т. Л. Національна бібліотека в сучасному науково-інформаційному просторі: дослідження, підсумки, здобутки	62
Литвинова Л. А. Від автора до видавництва: COVID-19 і книжкова індустрія Європи	65
Масловська С. М. Інформаційне забезпечення бібліотекознавчих досліджень	68
Мельник-Хоха Г. Я. Вплив віддаленого режиму роботи науковців на відвідуваність передплатених ресурсів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника	73
Мирончук О. А. Інноваційний доступ до інформації: практика та досвід Національної бібліотеки Австралії	77
Мудроха В. О. Роль національної бібліотеки у формуванні професійних компетенцій фахівців: спеціальність 029 «інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	81
Олексів С. В. Обслуговування віддалених користувачів Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника шляхом електронного доставляння документів	85
Павленко Т. С. «Календар знаменних і пам'ятних дат у галузі освіти і педагогічної науки» як науково-освітній ресурс	89
Пестрецова Л. А., Білько Є. М. Організація комплектування фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в умовах розвитку інноваційних процесів бібліотечної діяльності (2011–2020)	92

Підвойний В. М. Методика укладання покажчика раритетних артефактів бібліотеки-колекції Агатангела Кримського з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	97
Погрібна О. О. Ключові принципи створення та збереження фондів провідних національних бібліотек світу	101
Пономаренко З. О. Підготовка кадрів вищої кваліфікації в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського у 2002–2019 рр.	104
Пономаренко Л. О. Бібліографічні ресурси Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського та цифровізація суспільства	107
Середа Х. В. Діяльність наукових бібліотек у розрізі «відкритої науки»: виклики та перспективи	112
Соколова І. В. Упровадження міжнародних стандартних ідентифікаторів у вітчизняній бібліотечно-інформаційній сфері	115
Сокур О. Л. Бібліотеки наукових установ НАН України у контексті становлення цифрового суспільства в Україні	119
Солоїденко Г. І. Нові терміни та старий зміст науково-методичної діяльності	122
Тарасенко Н. Є. Організація консультаційних послуг у залі каталогів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.....	126
Туровська Л. О. Електронні засоби наукових комунікацій у контексті дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування.....	129
Філіпова Л. Я. Цифрові технології в американських бібліотеках: сучасні тенденції розвитку.....	133
Хемчян І. І., Гончаренко О. Л. Традиції та інновації науково-методичної діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.....	137
Шульга І. О., Рибак Є. А. Діяльність державних інституцій у контексті підтримки вітчизняного книговидання та книгорозповсюдження .	143
Яковенко О. Г. Самоосвіта бібліотечних фахівців у цифровому середовищі	147

РОЗДІЛ 2

ЦИФРОВІ ПРОЄКТИ НАУКОВИХ БІБЛІОТЕК

- Астапцева Х. А.** Онлайн-архіви періодики: міжнародний досвід створення цифрових колекцій журналів мод 151
- Волошінська Н. О., Михайлова О. В.** Інформаційна аналітика та організація електронних краєзнавчих ресурсів Національної історичної бібліотеки України 154
- Галицька С. В.** Тематичний пошук у каталогах національних бібліотек країн Балтії 158
- Гриценко Н. О., Ключнікова О. В., Сандул О. Г.** Репрезентація профілів фахових видань у реферативних базах даних 162
- Гуренко Є. Ю.** Створення єдиної точки доступу до бібліотечних ресурсів з екологічної тематики 166
- Добра Н. В.** Архів виконаних довідок як складова ресурсної бази онлайн-ового довідково-бібліографічного обслуговування 169
- Ейсмонт Ю. В.** Редагування інформаційного масиву РБД «Україніка наукова» з урахуванням нового правопису 173
- Ісаєва О. В., Дорош М. В., Власова Т. Ю.** Поняття колективного автора та особливості відображення в авторитетному файлі найменувань організацій 177
- Кириленко С. Е.** Інтеграція національних наукових електронних ресурсів до порталів знань 180
- Коновал Л. В.** Сервіси наукових бібліотек для управління дослідницькими даними 183
- Корнієнко В. О.** Впровадження інноваційних технологій для створення порталу знань 186
- Косенко О. В.** Спеціалізована медична періодика другої половини XIX – початку XX ст. у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського 188
- Крючин А. А., Балагура І. В., Гарагуля С. С.** Наукометричний потенціал РБД «Україніка наукова» 192
- Кудименко Л. Г.** Scopus та Web of Science: перспективи для фахової наукової періодики гуманітарного профілю 197

Лахтаріна Н. В. Електронні наукові ресурси: особливості сприйняття користувачами	200
Лобузін І. В. Організація онлайн-електронних колекцій Українці..	204
Лобузін К. В. Цифровий бібліотечний проєкт: визначення, структура, організаційні форми	209
Лощинська Н. В. Електронний профіль академіка М. Г. Жулинського в ресурсах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	213
Маковська В. В. Електронна бібліотека Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки: формування та перспективи розвитку.....	216
Мартинюк О. М. Репозиторій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: науково-інформаційна комунікація сучасності.....	220
Оршина Н. В. Українське зібрання в бібліотеці Гарвардського університету та головний пошуковий інтерфейс бібліотеки.....	223
Островська О. М. Нові можливості доступу до науково-інформаційних ресурсів бібліотек України	227
Перенесієнко І. П. Предметні рубрики колекції «Сковородіана» в електронній бібліотеці «Україніка».....	230
Поліщук Т. В. Цифрова освіта засобами бібліотек	234
Самохіна Н. Ф., Пелюховська І. З. Технологічна модель організації електронних інформаційних ресурсів у бібліотеках	238
Ткаченко О. П. Особливості збереження та використання інформації на цифрових носіях	242
Устинова Т. П. Актуалізація розділу сільськогосподарських наук рубрикатора Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського відповідно до тематики надходжень	245
Чала Н. І. Реферативний огляд як спосіб представлення наукової інформації	248
Шекера П. І. Ретроспекція українських журнальних видань 20–30-х рр. минулого століття в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського	252
Ясінська О. А. Інформаційні технології як виклик для бібліотекаря та користувача.....	255

РОЗДІЛ 3

КНИГОЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ФОНДІВ

- Антонюк Т. Д.** Українська вільна академія наук (УВАН): місія та здобутки (за виданнями з фонду відділу зарубіжної україніки Інституту книгознавства Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) 258
- Батанова Т. О.** Документи про діяльність єврейських партій в Українській центральній раді у книжкових виданнях 1919–1920 рр. (з зібрання відділу фонду юдаїки Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського)..... 262
- Беба А. М.** Книгознавчий аналіз зібрання книг фундаментальної бібліотеки Подільської духовної семінарії 265
- Біловус Г. Г.** Бібліографічний контент журналу «Живая мысль» (1902–1905) 269
- Бондар Н. П.** Вільнюський часовник 1568–1572 рр. у контексті дослідження місцевого кириличного книговидання 272
- Бондар Н. П., Вілкул Т. Л.** Інтерпретація святого письма у примірнику Острозької біблії з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського за шифром Кир. 4476П НБУВ (гл. 21–23 книги Вихід)..... 276
- Булатова С. О.** Гастрономічний дискурс у старопольському бароковому рукопису «BANKIET I OPISANIE POTRAW JEGO MCI PANA N.N. DLA ICH MCI P.P. AKADEMIKÓW NA WAKAZJE PRZYJEŹDŹAJĄCYCH» з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. 280
- Гнатенко Л. А., Добрянська Т. А.** Актуалізація питання атрибуції українських кириличних конволютів, укладених у XVII ст. 283
- Деменко Л. М.** Праці прогресивних митців та вчених у складі бібліотеки короля Станіслава Августа Понятовського..... 286
- Дояр Л. В.** Соціалістична революція у спорті на сторінках «Фізкультурника України» 1931 р. 289
- Заболотна Н. В.** Реальність неможливого: синонімія у назвах кириличних стародруків (за покраїнними записами) 292

Закатнов Д. О. Дисертаційні дослідження з проблем професійної орієнтації у фондах Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського	296
Зубко Н. Н. Видання книг в УРСР у роки Другої світової війни: статистичний вимір	298
Курганова О. Ю. Варіанти друкарської марки Етьєнів у колекції Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.....	301
Лісова І. В. Меморіальний фонд: поняття та сутність.....	304
Максимчук О. В. Вірші, присвячені Петру Могилі, зі збірки «Apollo Chrześcijański...» Лазаря Барановича	307
Мяскова Т. Є. Бібліотека Свято-Успенської Почаївської Лаври у фондах відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	310
Петренко О. В. Особливості представлення ресурсів Української громадянської друку на сайтах українських та зарубіжних національних бібліотек	313
Рудакова Ю. К. Дослідження твору І. Орновського «Bogaty Wiryardz»: атрибуція джерел цитування із використанням сучасних електронних технологій	317
Смирнова С. М., Горська Н. О. Книгознавчі проекти Національної історичної бібліотеки України: дослідження і популяризація окремих фондових колекцій	320
Супронюк О. К. Леся Українка та її творчість в книжкових та періодичних джерелах фонду відділу зарубіжної української Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	324
Ціборовська-Римарович І. О. Книжкові знаки книгозбірень католицьких монастирів правобережної України XVII–XVIII ст. як інструмент історико-бібліотечнознавчих досліджень: види, особливості, інформативність (на примірниках з фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського).....	326
Шелегеда В. М., Лабчук І. С. Провенієнції як документальне джерело дослідження історії формування фонду рідкісних і цінних видань Хмельницької обласної універсальної наукової бібліотеки	330

РОЗДІЛ 4

БІБЛІОТЕКИ В СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ: МІЖНАРОДНИЙ АСПЕКТ

Бондаренко В. І. QR-технології в бібліотечній практиці	333
Булахова Г. І. Інтернет-представництво бібліотеки конгресу США як інструмент комунікації	337
Гришина Т. А. Роль літературознавчих бібліографічних покажчиків у міжкультурній комунікації	340
Дубас Т. П. Основні напрями розвитку професійних якостей редагування науково-інформаційних видань сучасної бібліотеки	343
Закіров М. Б. Політеймент у структурі політичних комунікацій	347
Закірова С. Г. Роль міжнародних організацій у постконфліктному миробудівництві: комунікаційний вимір	350
Кабаренкова Є. Г. Комунікація бібліотеки з владою та громадою задля сталого розвитку місцевої спільноти: цінність і успіхи	354
Кулицький С. П. Бібліотечний аналіз соціально-комунікаційних аспектів функціонування української економіки в умовах міжнародних криз	356
Маленко Я. В. Бібліотека як учасник соціокультурних комунікацій влади і громади: зарубіжний досвід	359
Натаров О. О. Роль наукової бібліотеки в популяризації науки	362
Потіха А. Л. Дослідження і збереження інформації регіональних засобів масової комунікації політичних партій у бібліотеках України	366
Романенко О. В. Національна бібліотека Австралії: зберігання, об'єднання та співпраця	369
Санакуєв М. Г. Президентські бібліотеки США в контексті україномовного енциклопедознавства	373
Симоненко О. В. Комунікаційна стратегія бібліотек в реалізації діалогу влади та суспільства	376
Спіріна С. В. Зарубіжний досвід взаємодії бібліотек з органами влади..	379
Струнгар В. В. Використання бібліотеками рекомендаційних сервісів як інструменту користувачької активності	382

Федорчук А. Г. Зарубіжний досвід моніторингу змісту інформаційних потоків 385

РОЗДІЛ 5

УКРАЇНСЬКА МУЗИЧНА КУЛЬТУРА І МУЗИЧНІ ФОНДИ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

- Безпалько В. В., Кузьмінський І. Ю.** Історія використання ірмолоїв у Переяславській Єпархії у XVIII ст. 389
- Граб У. Б.** Музична україністика в архіві Інституту церковної музики УКУ (Львів)..... 393
- Гусарчук Т. В.** Творчість Артемія Веделя як зразок для наслідування за нотними матеріалами Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського 397
- Дробиш А. А.** Архів Леоніда Лісовського у фондах Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського 400
- Дубровіна І. В.** Професійна етика у роботі бібліотекаря у вимірах сьогодення..... 403
- Зосім О. Л.** Оцифровані ресурси проєкту «Muzyka Benedyktyniek Polskich» як інформаційне джерело для вивчення історії української музики 407
- Кожушко Є. В.** Музична культура Києва кінця XIX – початку XX ст. на прикладі нотного видавництва Ї. Індрижішека..... 410
- Кутасевич А. В.** Українська духовна музика XVIII ст. у фонді 177 Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського 414
- Літвінова С. А.** Особливості презентації циклу «Сім струн» Лесі Українки в електронних нотних каталогах 418
- Москалець О. В.** Віденський період музичного видавництва Франца Антона Гофмайстера (на матеріалі нотозбірні графів Розумовських) 420

Прокопенко Л. С. R-проекти міжнародної асоціації музичних бібліотек, архівів і документаційних центрів: нові можливості міжнародної співпраці.....	425
Руденко Л. Г. Віртуальна колекція «Музична Шевченкіана» у відділі музичних фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського	428
Тилик І. В. Автограф Артемія Веделя крізь призму мистецтвознавчо-культурологічного аналізу.....	432
Хайло А. С. Спецфонд Книжкової палати України: книгознавче дослідження видань пісенного фольклору 1919–1921 років	435
Цибульська О. А. Звукозаписи українських виконавців у фондах Національної бібліотеки Польщі (від початку 20 ст. до 1918 р.)....	439
Черкашина-Губаренко М. Р. Композиторка, поетка, театральна діячка Ірина Губаренко: проблема збереження творчої спадщини	442
Шкурган О. В. Проблеми, завдання та цілі дигіталізації українських музичних пам'яток XVII – XVIII ст. з книгосховищ Польщі.....	446
Шуміліна О. А. Хорові концерти Андрія Рачинського: останні знахідки	449
Ясіновський Ю. П. Невідомі галицькі статті з історії церковного співу початку XX ст.	452

РОЗДІЛ 6

XVI БІОГРАФІЧНІ ЧИТАННЯ

«ІСТОРИЧНА БІОГРАФІКА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПРОБЛЕМАТИКА, ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР, БІБЛІОТЕКИ, ЧИТАЧІ»

Александрова Г. А. Особливості творення сучасного художнього біографічного тексту (на прикладі роману С. Процюка «Маски опадають повільно»)	456
--	-----

Березівська Л. Д. Електронний ресурс «Видатні педагоги України та світу» крізь призму жіночої біографіки	459
Босенко О. О. Іконографія: особливості інтернет-пошуку та проблеми ідентифікації зображень осіб, причетних до української культури, історії, науки	462
Бугасва О. В. Біографія митця в українській гуманітаристиці: сучасні музично-біографічні парадигми	465
Буряк Л. І. Емоції на тлі еміграційного повсякдення (штрихи до біографічного світу Мілени Рудницької)	469
Вернік О. Л. Біографічний метод у психологічному дослідженні: минуле і сьогодення	473
Вернік Ю. В. Світовий досвід представлення інформаційних біографічних систем у глобальній мережі	477
Демидя Є. Ф. Персоналія І. С. Орлая (1770–1829) біографічного вебресурсу Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського	481
Кисельова В. П., Покропивна О. В. Дослідження краєзнавчих біобібліографічних ресурсів регіональних бібліотек: актуальність та завдання в контексті розвитку української біографіки	484
Котлярова Т. В. Соціальні маркери в біографічних публікаціях сучасної вітчизняної наукової періодики	487
Кузьміна-Денисюк І. В. Епістолярій як біографічне джерело: на прикладі родини Штейнгелів	490
Левченко В. В. Провенієнції на книжках особистої бібліотеки професора Б. В. Варнеке як історичне джерело до вивчення його біографії....	494
Любовець Н. І. Спогади-інтерв'ю: до історії жанру	497
Марченко Н. П. Нові герої біографічної книги для дітей в Україні (2014– 2020 рр.)	500
Міхно О. П. Алгоритм створення біобібліографічного нарису «Дзевєрін Олександр Григорович (1908– 1978)»	503
Міщук С. М. Регіональні аспекти історико-біографічних знань у сучасній Україні	506
Осіння Н. В. Інформаційно-бібліографічний ресурс учених-геологів Новоросійського (Одеського) університету (історіографічний та джерелознавчий аналіз)	509

Патик В. В. Інформаційна цінність особового архівного фонду як біографічного джерела.....	512
Подрига В. М. Леся Українка на шпальтах «Літературної газети» 1928–1929 років: анотована бібліографія для біографії.....	514
Полик В. І. Світоглядні орієнтири сучасної біографіки	517
Проців М. П. Особові фонди Бережанського краєзнавчого музею та приватні колекції як джерела біографічних досліджень: Зіновій Штокалко.....	521
Рой С. В. Життєвий та творчий шлях заслуженого артиста УРСР Івана Бровченка (за матеріалами колекційного опису музейних предметів Ніжинського краєзнавчого музею імені І. Спаського).....	523
Сокур О. Л. Біографія у бібліографії: до 100-річчя від дня народження К. І. Скокан	526
Стамбол І. І. Особливості біобібліографічного пошуку в провідних польських та чеських бібліотеках	529
Страйгородська Л. І. Біографістика крізь призму діяльності Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського	532
Сумарокова В. Г. Біографічні дослідження як складник вивчення українського музично-виконавського мистецтва	535
Томозов В. В. Джерела персональної інформації радянської доби в біографічному дослідженні	539
Томозова Н. М. Актор Генрі Тарло: спроба реконструкції біографії	543
Філіппова Н. П. Сертифікаційні вимоги до електронних сховищ біобібліографічних відомостей	545
Хопта С. М. Постать М. Монтесорі в інформаційно-бібліографічному ресурсі «Видатні педагоги України та світу» Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського.....	548
Шкаріна В. А. Проблематика формування персональної бібліографії академіка П. А. Тутковського.....	551
Яценко О. М. «Джерела української біографістики», випуск 5: трансформація контенту бібліографічного покажчика	554

РОЗДІЛ 7

ЗБЕРЕЖЕННЯ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ: ТРАДИЦІЇ, ІННОВАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

- Волосатих Л. М.** Вхідний контроль документів як складова діяльності зі збереження бібліотечних та архівних фондів у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського 557
- Даніленко І. А., Горбань О. О., Куява Л. М., Затока Л. П.** Фотокаталітичний композиційний матеріал для інактивації бактерій та спор грибів, що переносяться повітряним шляхом..... 562
- Деменко Л. М.** Науково-прикладне дослідження документів відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського з метою планування і здійснення превентивних заходів 565
- Затока Л. П.** Збереження пошкоджених документів: прогнозування необхідних умов та уникнення ризиків 569
- Затока Л. П., Остапенко А. А.** Ефективність високотехнологічних приладів для визначення фізико-механічних показників паперу в процесі штучного старіння 573
- Крікова Т. В.** Вплив на режими зберігання бібліотечних фондів змін клімату України в сучасних умовах глобального потепління та карантину 576
- Куява Л. М.** Пошкодження бібліотечних документів біологічними шкідниками та профілактика їх ураження 580
- Куява Л. М., Баляниця Н. Б.** Збереження фотодокументів в умовах бібліотеки 583
- Рудакова Ю. К.** Стародрукована україніка: дослідження, збереження, бібліографічний опис 587
- Савчук Я. І., Письменна Ю. Б.** Активність антифунгальних препаратів щодо мікроміцетів-контамінантів бібліотечних приміщень 590
- Стичинський І. В.** Фотографії з архіву Олександра Карпеки. Значення та особливості зберігання..... 593

РОЗДІЛ 8
АРХІВНІ ФОНДИ НАУКОВОЇ СПАДЩИНИ
УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ,
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, ВЕКТОРИ
РОЗВИТКУ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ

- Березовська О. В.** Документи архіву Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України як джерело з історії становлення установи у 1961- 1965 рр..... 596
- Бодак О. П., Степченко О. П., Щерба Л. С.** Постаць Володимира Вернадського у науковій діяльності Олени Апанович (за документами Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) 599
- Булгаков Ю. В.** Наукова нарада з теплових напруг (м. Київ, 6–7 червня 1960 р.) як форум для координації наукових досліджень 604
- Вербіцька О. І.** Джерельна база дослідження розвитку Шевченкознавства в НАН України 607
- Гарбар Л. В.** Полонська-Василенко Наталія Дмитрівна (1884–1973): нові документи з доробку вченої 609
- Горбач Т. С.** Три польські латиномовні актові документи XIV ст. з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського 613
- Гула О. Г.** Маленька частина великого скарбу: документи з фонду В. О'коннор-Вілінської як джерело вивчення української культури 616
- Іванова О. А.** Нотні автографи В. С. Косенка у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: історико-кодикологічний аспект..... 618
- Індиченко Г. В.** Співробітництво АН УРСР з німецькими науково-дослідними установами в світлі архівних документів (1961– 1965) 622
- Кашеварова Н. Г.** Цифрові ресурси порталу Федерального архіву Німеччини: зміст, організація доступу та використання 625
- Кіржаєв С. М.** Кілька зауважень до історії «Київського архіву» В. І. Вернадського 629

Кіржасва І. Г. Акліматизаційний музей у Києві.....	632
Клименко І. В. Архів українського історика О. С. Компан у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: археографічний огляд.....	635
Коваль Т. В. Архівна спадщина Л. Є. Махновця у Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.....	638
Коломієць М. С. Архівний фонд члена-кореспондента НАН України В. С. Пазенка як джерело участі вченого в міжнародних туризмознавчих конференціях	641
Марценюк Р. О. Дослідження академічної історії України за матеріалами Галузевого державного архіву Служби безпеки України.....	643
Мирончук А. С. Архівні документи Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – важлива складова джерельної бази законодавчої комісії 1767– 1768 рр.....	646
Мицан Т. В. Архівна спадщина Петра Панча як джерело з історії розвитку української літератури ХХ ст. (на матеріалах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського) каталог	649
Новохатський К. Є. В. І. Вернадський і архіви.....	652
Плешакова-Боровинська М. Г. Проблеми цифровізації архівних служб на виробничих підприємствах.....	655
Приходько Л. Ф. Ключові проблеми, пріоритетні напрями розвитку українського архівознавства у цифрову епоху	658
Романів У. В. «Архіви України»: аналіз сучасних наукових публікацій	661
Січова О. В. Архіви онлайн, нові форми роботи в умовах пандемії	664
Сохань С. В. До проблеми складання наукового каталогу документальних комплексів актових джерел	666
Сукало А. М. Особові фонди представників української діаспори в архівних зібраннях Центрального державного архів-музею літератури і мистецтва України. Іван Багряний.....	670

Шаповал А. І. Особова справа В. М. Перетца як джерело дослідження обрання вченого академіком Української академії наук	673
Яременко Л. М. Пріоритетні напрями діяльності архівних підрозділів НАН України в цифрову епоху	676

РОЗДІЛ 9

БІБЛІОМЕТРИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА НАУКОМЕТРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Жабін А. О. Бібліометрія у країнах Європи	681
Жабін О. І. Аналітичні додатки наукометричних платформ	683
Копанєва В. О. Інфометрія в бібліотечному проєкті Google	686
Костенко Л. Й. Суспільство і наукометрія	688
Кубко А. Ю. Бібліометричні аспекти медичної науки в коронавірусний період	691
Симоненко Т. В. Якісні та кількісні підходи в наукометрії: подолання розриву	693
Татарчук Л. М. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН – платформа з визначення наукової (публікаційної) активності вчених системи НААН та репрезентативності аграрної науки	696

РОЗДІЛ 10

МІЖНАРОДНИЙ СТАНДАРТ КАТАЛОГІЗАЦІЇ. ОПИС ТА ДОСТУП ДО РЕСУРСУ: ПЕРШІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ В БІБЛІОТЕКАХ УКРАЇНИ

Антоненко І. П., Кириленко О. Г. RDA та авторитетний контроль: нові вимоги і наші реалії	701
---	-----

Багрій І. І. Принципи RDA та нові можливості у створенні авторитетних записів на найменування організацій у Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого.....	705
Баньковська І. М. «Бібліотечна еталонна модель від IFLA» (IFLA LRM) – основа для правил каталогізації та впровадження бібліотечних інформаційних систем.....	709
Стрішенець Н. В. Розвиток RDA. Стан упровадження у бібліотеках Європи	713

Наукове видання

**БІБЛОТЕКА. НАУКА. КОМУНІКАЦІЯ.
РОЗВИТОК БІБЛОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ**

Матеріали міжнародної наукової конференції
(Київ, 6–8 жовтня 2020 р.)

Науковий редактор
О. З. Клименко

Редактори

О. І. Вербіцька (розд. 8), С. С. Гарагуля (розд. 2), Т. П. Дубас (розд. 4),
Л. П. Затока (розд. 7), Л. В. Івченко (розд. 5), О. З. Клименко (розд. 1),
Г. І. Ковальчук (розд. 3), Л. Й. Костенко (розд. 9), Т. В. Котлярова
(розд. 6), О.О. Погрібна (розд. 10), Л. Г. Руденко (розд. 5),
Н. В. Стрішенець (розд. 10), Л. М. Яременко (розд. 8)

Комп'ютерне складання та верстка
М. В. Іванова

Видавець і виготівник Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського
03039, Київ, просп. Голосіївський, 3

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 1390 від 11.06.2003 р.